

«Різдвяні листівки»

Мета: Розширити знання здобувачів освіти про зимові свята, народні звичаї та обряди.
Продовжувати вчити учнів дотримуватися вимог до виготовлення вітальної листівки, правильно користуватися знаряддям праці, дотримуватися правил техніки безпеки.

Джон Горслі. Перша у світі різдвяна листівка.
Лондон, 1843 рік

Різдвяна листівка—
листівка, яка покликана
передати святковий
настрій напередодні
Різдва. У ХХ ст. в умовах
витиснення релігії із
суспільного життя
різдвяна листівка залежно
від країни частково або
повністю перетворилась
на новорічну вітальну
картку.

Поштівка «Різдвяний ярмарок у Нюрнбергу».
Німеччина, ХІХ ст.

Сюжет різдвяних листівок безпосередньо пов'язаний з історією Різдва, а отже на них зображене народження Христа або християнська символіка, зокрема Вифлеємська зірка або голубка, що уособлює Святий Дух. В Європі та США великим попитом користуються світські листівки з традиційними різдвяними персонажами, такими як Санта-Клаус, сніговик, олень, святкові атрибути (свічки, ялинкові прикраси, ялинки, падуб), різдвяні розваги (колядування, святкові покупки) та інші ознаки цієї пори року (сніг, природа північної зими). Деякі листівки представляють ностальгічні сценки минулого, наприклад, жінок у кринолінових сукнях на вулицях ХІХ ст. Або містять гумористичні зображення Санти та його свити.

Різдвяна поштівка. США,
1880 рік

Поштівки випускаються з традиційним привітанням: «З Новим роком і Різдвом Христовим!» Окрім цього, існує безліч різних текстів від висловлювань релігійних почуттів, написання молитов, біблійних віршів до світських побажань і вітань зі святом.

Прообразом сучасної святкової листівки слід вважати середньовічні гравюри, присвячені народженню Ісуса Христа. У XV ст. у Німеччині практикувалось дарування рідним Andachtsbilder, свого роду вітальної листівки з малюнком Немовляти і надписом «Ein gut selig jar» («Доброго і благословенного року»). У Нідерландах у XVI ст. були поширені «sanctjes» (буквально «святий»), своєрідні листівки із зображенням Святого Миколая. Ще більше наблизили появу листівок так звані «Шматочки Різдва», які робили на початку XVIII ст. школярі. На великому папері з вигравіюваними (з 1820 року кольоровими) краями вони писали батькам привітання зі святом, щоб показати, наскільки добре покращився їх почерк за останній рік. У XIX ст. зароджується традиція надсилати вітання поштою.

*Гравюра на дереві XVI ст.,
прообраз різдвяної листівки.
Підпис латиною: Я — Христос
Дитина, народжена від чистої
Діви. Смертний, нехай новий рік
для тебе буде щасливим.*

Перша масова листівка була випущена 1843 року в Лондоні на замовлення Генрі Коула за ескізом ілюстрації Джона Коллкотта Горслі. Поштівка одразу набула слави скандальної, оскільки зображувала малу дитину, яка дудлила вино. Однак попри все ідея припала до душі споживачам. Було надруковано партію карток, що складалась з 2050 примірників вартістю один шилінг за кожну. До початку ХХІ ст. їх у приватних колекціях залишилось близько десятка. У 2001 році таку поштівку на аукціоні у Великій Британії продали за рекордні 22,5 тис. фунтів стерлінгів.

Спочатку вітальні картки рідко містили зимову або релігійну тематику, натомість надавали перевагу квітам, феям та іншим химерам, які мали нагадати про наближення весни. Надзвичайно популярні були веселі і сентиментальні образи дітей і тварин, святкові прикраси тощо. 1875 року Льюїс Пранг (1824–1909), відомий як «батько американської різдвяної листівки», започаткував випуск поштів у США. Однак поява дешевих підробок, які завалили ринок, змусили його згорнути справу 1890 року. Великої популярності набули листівки американської художниці Френсіс Брундаж (1854–1937). Персонажами її робіт були привабливі діти вікторіанської доби.

Виробництво різдвяних листівок у XX ст. виявилось прибутковим бізнесом для багатьох канцелярських фірм. Дизайн поштових карток постійно розвивався із зміною смаків і видавничих технологій. Світові війни породили випуск поштівків з патріотичним змістом. У 1950-х роках з'явилися малюнки відомих анімаційних персонажів. Водночас у продаж поступили картки із сумнівними жартами. Протягом усієї історії різдвяної листівки затребуваними залишились ностальгічні, сентиментальні та релігійні образи. У XXI ст. відновили виробництво вікторіанських карток.

Ілля Рєпін. Перша
різдвяна поштівка з
українською тематикою,
1898 рік

1898 року російська Община Святої Євгенії за акварельними малюнками відомих петербурзьких художників видала серію різдвяних листівок з 10 штук накладом у 10 тис. примірників. Серед них Іллею Рєпіним була підготовлена поштівка «Запорожець», яку, напевно, слід вважати першою «українською» різдвяною листівкою. Щоправда, у сучасному розумінні її важко назвати різдвяною, оскільки на ній відсутні будь-які ознаки святкової картки. Тут зображений запорізький козак з люлькою, а майже 2/3 частини залишено для написання привітання.

Вселенная веселися!
 Богъ отъ Дѣвы днесь родися,
 2. Во вертепѣ со быдлѣты,
 Которому ся кланѣти
 Царіе приходятъ.

Найщирѣйшіе желанія Свят. Р. Хр.
 і Нового року 1907

Накладомъ печатни М. Бѣлоуса въ Коломиѣ.

З Новим роком, жичим щастя,
 Оно кождому придасть ся,
 Та й здоров'я і літ много,
 Купу грошей ще до того.
 Щиро менимъ.

А. Петерс Гавосер
 4.6/1 1907

Листівка, видана у Коломиї. Підпис: «З Новим роком, жичим щастя / Оно кождому придасть ся / Та й здоров'я і літ много / Купу грошей ще до цього. Найщирѣйші желанія Свят Різдва Христового і Нового року 1907».

Я. Гніздовський. Різдвяна поштівка. США, 1950-ті роки

Одна з перших листівок
відродженої України.
1992 рік

Відродження різдвяних листівок в Україні відбулося з кінця 1980-х років. На поштівку повертаються сюжети народження Христа, зображення церкви, Вифлеємської зірки, дідуха, колядників тощо. З розвитком Інтернету, особливо електронної пошти й соціальних мереж, понад сторічна традиція відправлення вітальних листівок стала поступово занепадати. Натомість деякі видавничі фірми (наприклад, Hallmark) переорієнтовуються на випуск Е-листівок. 2010 року в Університеті Глазго за допомогою нанотехнологій створили найменшу різдвяну листівку у світі, яка трохи більша за людську волосину й має розмір 200x290 мікрон. На ній зуміли зобразити ялинку з кульками й святкове привітання.

Листівки різних часів і країн

May Christmas bring you many pleasures.

Grüß Gott
Fröhliche
Weihnachten!
Liebe Mutter! Ich hoffe Sie wird mir
Rückgrat spenden wegen Weihnachten von unten
in der Weihnachtszeit

Fröhliche
Weihnachten!
Großes Glück und viel
Gute Nacht zu Euch!

A Merry
Christmas.

— Alors, vous voilà, père Noël ?
— Oui, mon gas, je suis venu préparer la bûche que vous réserverez à Guillaume.

ВЕСЕЛИХ СЪВЯТ
забави много. Въ
поздравител Е. Д. С. С.

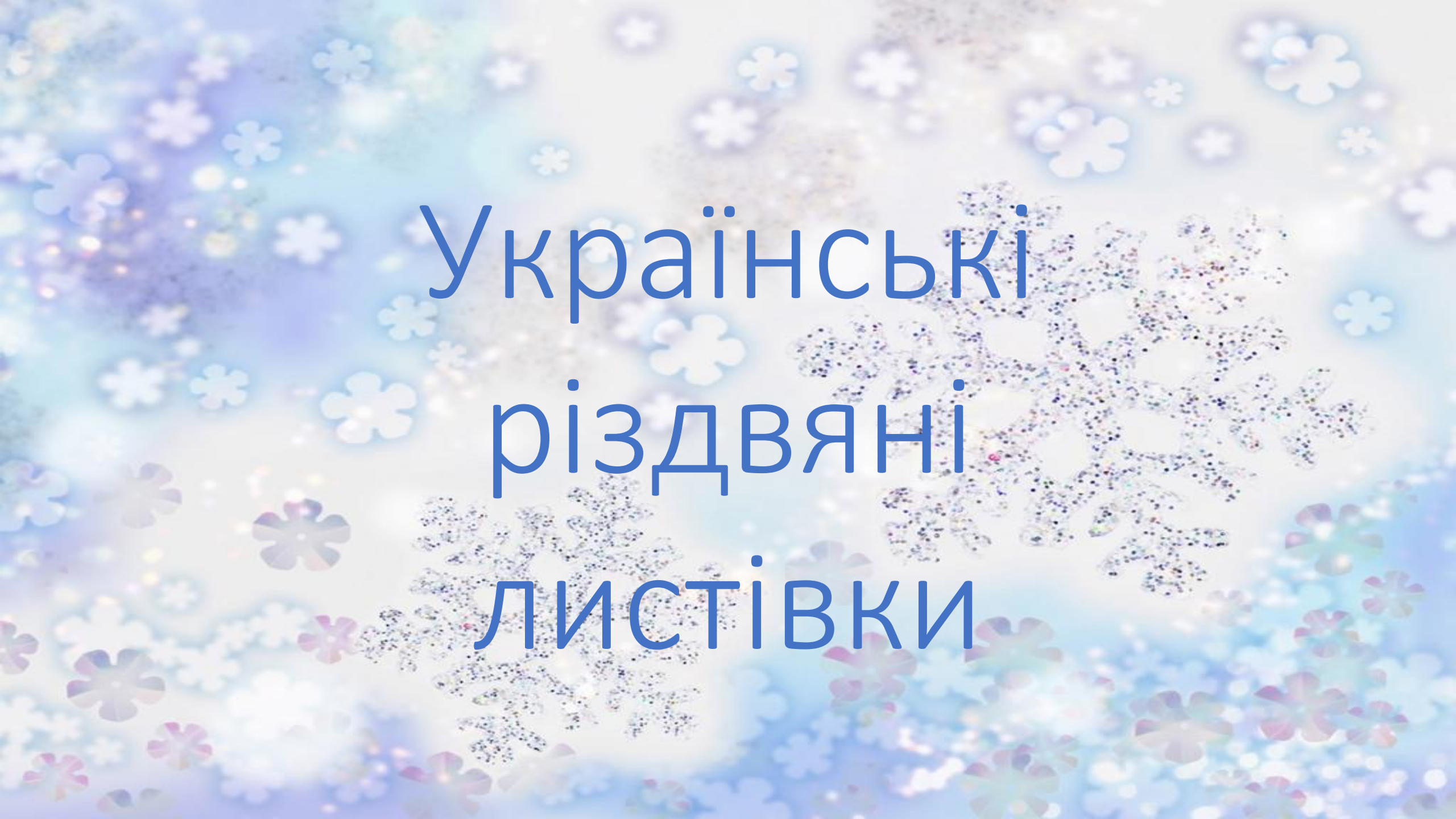
Яр. Пстрак: СВЯТИЙ ВЕЧІР.

*Priecīgus Ziemassvētkus
un laimīgu Jauno gadu!*

Українські різдвяні листівки

З РІЗАВОМ ХРИСТОВИМ!

З РІЗДЬОМ ХРИСТОВИМ!

З Різвом
Христовим!

Христос
Рандається

З Різвом Христовим!

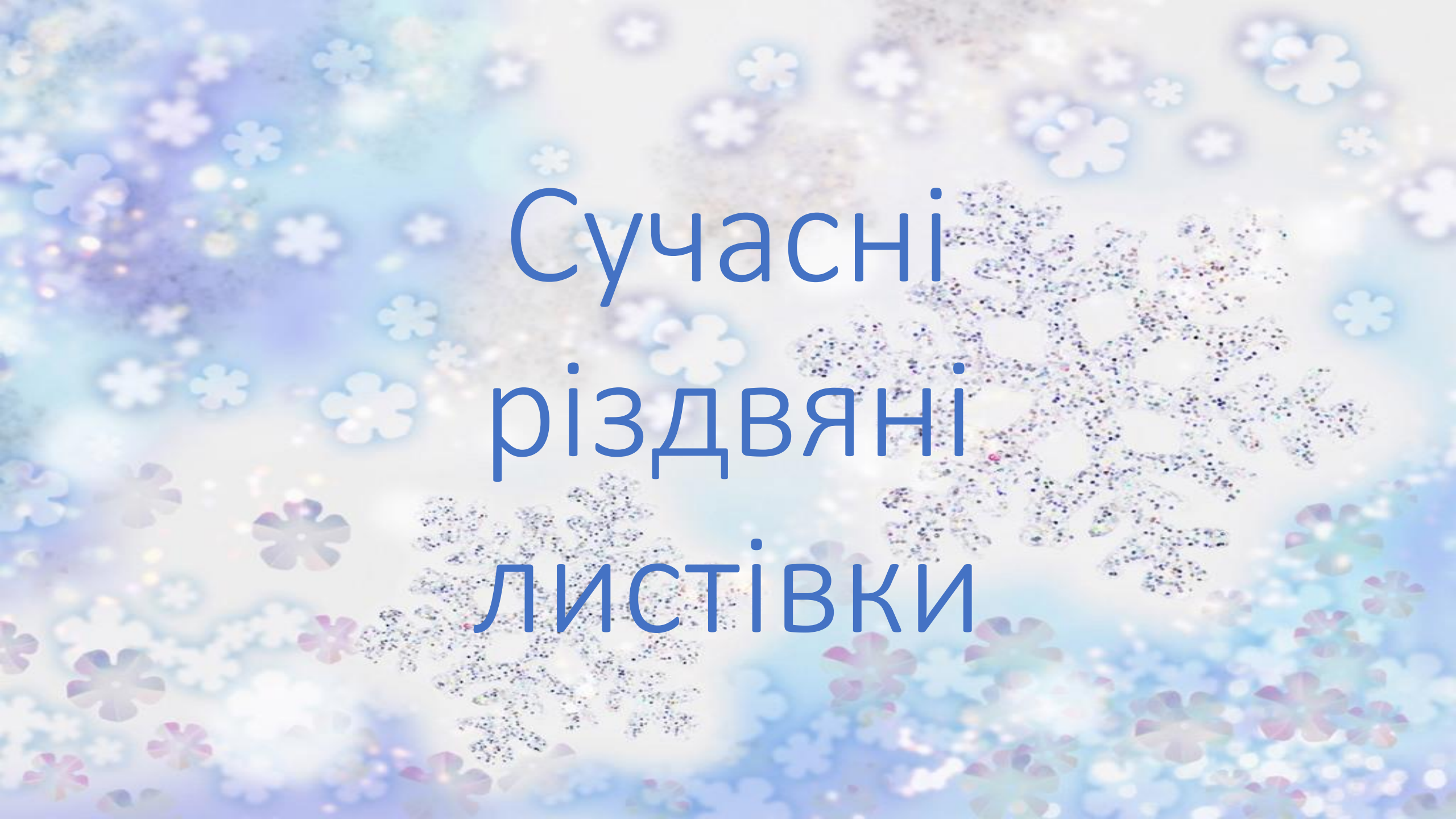

Христос
рождается

3 Різавом Христовим!

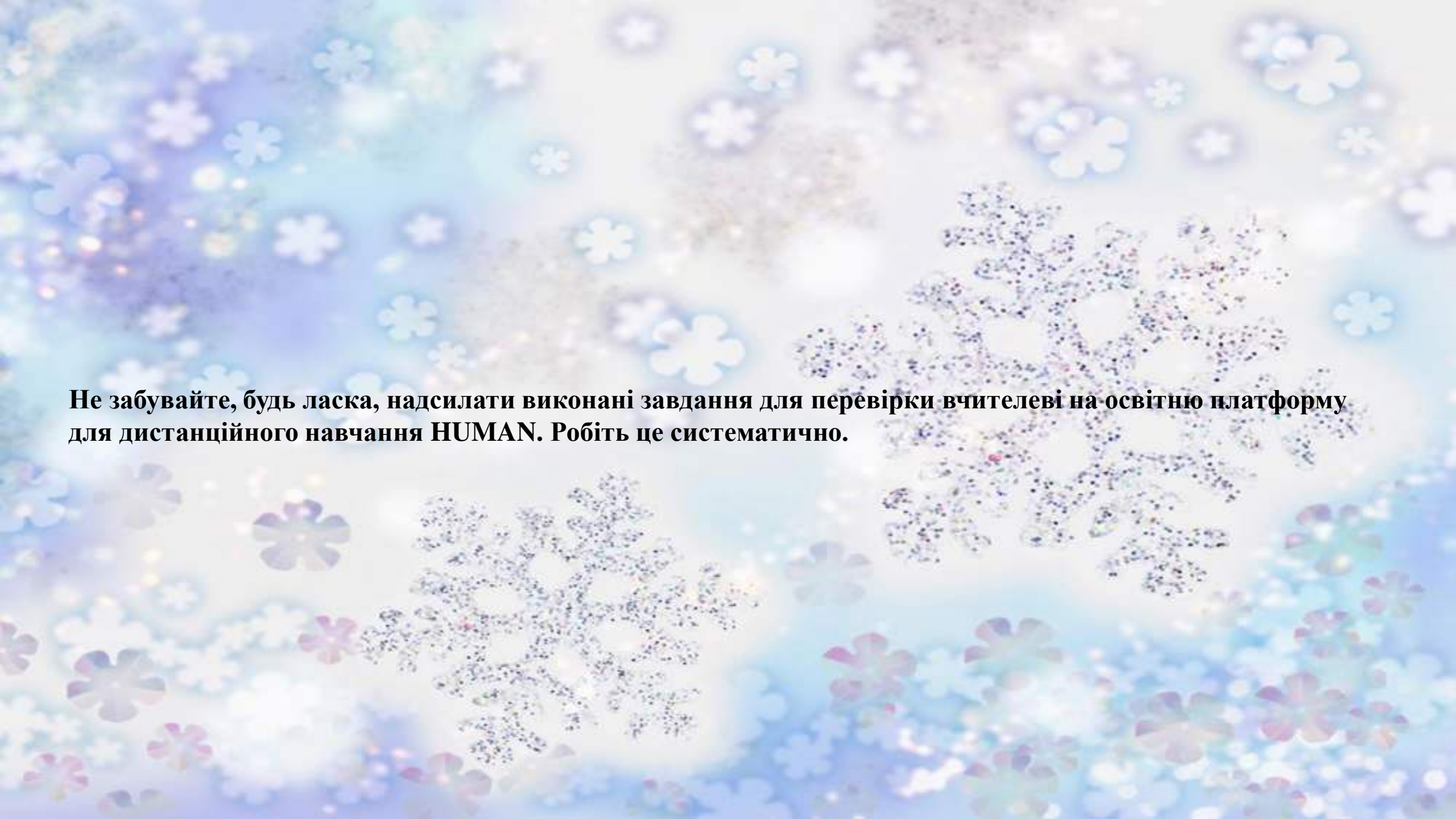

Сучасні різдвяні листівки

Не забувайте, будь ласка, надсилати виконані завдання для перевірки вчителів на освітню платформу для дистанційного навчання HUMAN. Робіть це систематично.